

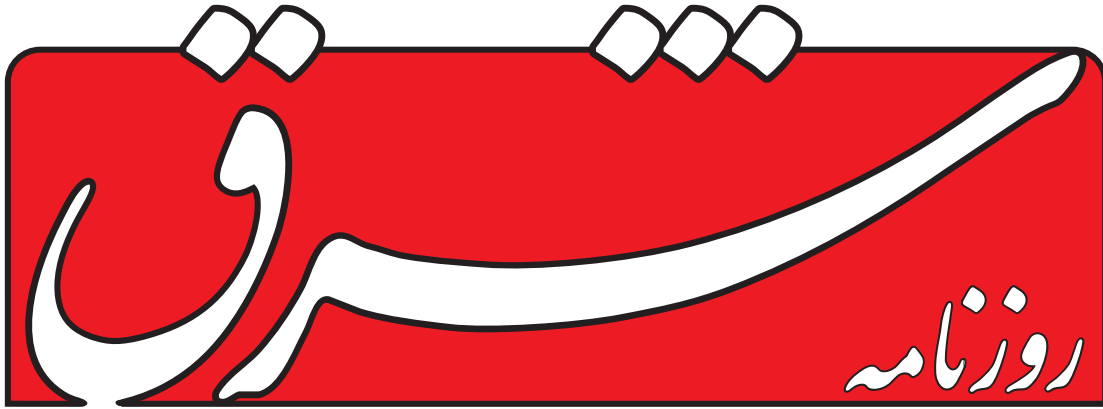
در آستانه سال جدید میلادی

روسیه و تازه ترین دغدغه سال پوتین

کروه جهان؛ ولادیمیر پوتین، رئیس جمهوری روسیه، همواره به عنوان یک پوکر باز سیاسی قهار شناخته شده است؛ بازیگری در صحنه خطرناک بین المللی که هرگز دست خود را رو نمی کند؛ هرگز تا لحظه پیروزی. بدین سان، تازه ترین سخن ها...

صفحه ۸

شنبه ۲۷ آذر ۱۴۰۰ | ۱۳ جمادی الاول ۱۴۴۳ | ۱۸ دسامبر ۲۰۲۱

سخنرانی حسین معصومی همدانی

از ابن سینا تا لایب نیتس

گروه اندیشه؛ هفته گذشته سی و نهمین نشست از مجموعه درس گفتارهایی درباره ابن سینا با عنوان «مسئله ممکن بودن جهان: از ابن سینا تا لایب نیتس» با سخنرانی حسین معصومی همدانی در شهر کتاب برگزار شد. معصومی همدانی...

صفحه ۷

سال نوزدهم • شماره ۴۱۷۲ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

سرمقاله
جامعه اسفنجی
احمد غلامی . سردبیر

درباره ظهور و سقوط اصلاح طلبان بحث های زیادی شده است. در این میان علت اصلی برآمدن اصلاح طلبان را تغییر جامعه دانسته اند. بدیهی است یک جامعه همواره پویا در حال تغییر است و در درازمدت در حالی ایستا به سر نمی برد. یکی از ویژگی های جامعه پویا نزاع امر کهنه و نو است. نزاعی که هویت های سیاسی تازه ای را برمی کشد و هویت هایی که در این فرایند نتوانستند خود را بازآفرینی کنند به سقوط وامی دارد. اصلاح طلبان خوشه چین دوم خرداد ۷۶ بودند. بسیار شنیده ایم که هیچ کس انتظار نداشت آنان به این پیروزی دست یابند، نه سیدمحمد خاتمی چنین باوری داشت و نه حتی نزدیکانش. در این پیش بینی عدم موفقیت، خاطرات بسیار گفته و منتشر شده و برخی از این خاطرات بعید است فعلا اجازه انتشار داشته باشد. غرض از این مقدمه کلیشه ای چیزی نیست جز یادآوری اینکه آنچه دلیل اصلی پیروزی اصلاح طلبان شد، از دید موافقان و مخالفان خاتمی مغفول بوده و آن چیزی نیست جز شرایط اقتصادی نسبتا مطلوب آن دوران که تغییر سبک و آرایش زندگی مردم را به دنبال داشت. جامعه ای که دستش به دهانش می رسد در پی گسترش مطلوبیت بیشتری است؛ مطلوبیتی از جنس تغییر در چشم انداز و در یک کلام در پی اصلاح طلبی. اصلاح طلبان به دلیل آنکه اکثرا از طبقات روشنفکر رسمی جامعه بودند، خواسته های فرهنگی جامعه را فربه ساختند و نتهنیا پیروزی خود را مدیون این خصیصه رئیس جمهور و نزدیکانش می دانستند بلکه استراتژی دولت-ملت سازی خود را نیز بر همین رویکرد استوار کردند. در این گفته ها نیز چیز تازه ای وجود ندارد. تکرار مکررات است با چشم اندازی دیگر. بارها شنیده ایم ضعف اصلاح طلبان آن بوده است که به اقتصاد و توده های فرودست توجه جدی نداشته اند. این گفته اگر چه در یک معنا درست است اما شکست اصلاح طلبان و افول آنها را نمی توان به برنامه های اقتصادی تقلیل داد. جامعه ای که اصلاح طلبان در آن بر مسند نشسته بودند حاوی تغییرات بطنی و در تمام سطوح عمیق بود که به راحتی قابل رؤیت نبود. تغییر احساس می شد اما کسی قادر به درک و دریافت این چشم انداز نبود و اگر در این میان کسی هم به این باور می رسید، به لحاظ اجرایی قادر نبود کاری از پیش ببرد. با پیروزی دو مرحله ای احمدی نژاد در رقابت با هاشمی رفسنجانی، تئوری های روشنفکرانه و چشم انداز واقعی جامعه از مسیر خود خارج شد و این نگاه را تقویت کرد که اصلاح طلبان از طبقات فرودست غفلت کرده اند. این نظر هم تا حدودی مقرون به واقعیت بود اما همه واقعیت نبود. آن قدر این نظر در آن زمان منطقی جلوه می کرد که حتی مخالفان اصلاح طلبان نیز آن را پذیرفته بودند و خود را داعیه دار طبقات فرودست می دانستند. این انحراف از آنجایی ناشی شد که سیر تحول و خواسته های یک جامعه را مردم کف خیابان تئوریزه نمی کنند و به آن عنایت نمی بخشند بلکه نخبکان دولتی هستند که این قسم از خواسته های شهودی مردم را با ایده ها و منافع خود صورت بندی و آنان را بازتولید می کنند. تصویری که نخبکان از این تغییر ارائه داده اند چه بسا از تغییرات واقعی و مورد اعتقاد مردم بسیار دور بود. اما آنان تحت تاثیر پیروزی به دست آمده، نیازهای خود و قدرت را این همان کردند. از این رو دولتی که بر سر کار آمد چند صباحی فرصت داشت تا با تغییرات به وجود آمده جامعه همراه شود که البته چنین اتفاقی نیفتاد...

ادامه در صفحه ۲

دولت سیزدهم لایحه بر خورداری همگان از حق تحصیل در دوره های آموزش عالی را پس گرفت احیای ستاره دار شدن دانشجویان؟

گروسی توضیح داد
توافق جدید با ایران
پیش نویس جدید، نتیجه دور تازه گفت و گوهای وین

صفحه ۴

«شرق» پیگیری می کند
حکمرانی
در شرایط بحران آب
کارشناسان در نشست کلاب هاوس «شرق»
از راهکارهای کلان بحران آب می گویند
صفحه ۵

تیتراها
پازل سرخ در حزب توده
از جاسوسی تا نفوذ
صفحه ۸

محمد بن سلمان؛ پادشاهی بدون تاج و تخت
صفحه ۸

واکنش ها به مضروب شدن گوهر عشقی
۲ روایت از یک ماجرا
صفحه ۲

گفت و گو با لیلی فرهادیور، بازرس انجمن صنفی روزنامه نگاران
روزنامه نگاری مستقل
صنف مستقل می خواهد
صفحه آخر

دلایل یک پناهندگی
بحث برانگیز
صفحه ۱۱

حرف اول
آقای صیاد را ول کنید
احمد مسجدجامعی

در میان مستند برتره های پانزدهمین جشنواره فیلم مستند ایران- حقیقت، یکی بیش از سایرین دیده شد؛ «آقای صیاد را ول کنید!» ساخت این مستند جذاب، سه سال طول کشیده است و عملا تصویر چهار دهه اخیر از تاریخ معاصر ایران را از لابه لای عکس ها و خاطرات محمد صیاد، از اولین روزهای انقلاب، دوران جنگ تحمیلی و دیگر رویدادهای مهم اجتماعی و سیاسی ایران می توان جست و جو کرد. این فیلم به کارگردانی «مریم ملک مختار» به زندگی «محمد صیاد»، یکی از عکاسان خبری بین المللی پرکار معاصر بازمی گردد؛ هنرمندی خود ساخته که با سخت کوشی و چابکی توانست در صحنه های پر حادثه انقلاب، جنگ، صلح و حتی در استادیوم های ورزشی در کنار مردم، رهبران و سیاستمداران حاضر شود. این فیلم مستند حاصل انتخاب تصاویری بیش از هفت هزار فریم ارزشمند از محمد صیاد است که در اختیار کارگردان قرار گرفته است. پشتوانه صیاد در هنر عکاسی، نه آموزش دانشگاهی بلکه تجربه و استعداد فوق العاده اوست، او در نوجوانی از کار در یک آتلیه عکاسی آغاز کرد. به طور تصادفی، عکاس مراسم ازدواج تختی بود. عکس های او از این مراسم، از چشمان اهل رسانه پنهان نماند و کمک کرد تا او وارد عرصه عکاسی خبری شود. زندگی حرفه ای جدید وی با فراز و فرودی همراه است که در متن جامعه ایران روی داد. صیاد در روزنامه آیندگان که کم و بیش در فضای روشنفکرانه کار می کرد، زمینه ای می یابد تا نارضایتی و اعتراض های مردمی در سال های ۵۶ و ۵۷ را به تصویر بکشد. چاپ عکس های وی در روزنامه، توجه خبرگزاری های جهانی را به سوی او کشاند و عکس های خبری او توانست به بازار جهانی راه یابد. این کار با کمک زنده یاد کاوه گلستان و از طریق ایجاد ارتباط بین صیاد و خبرگزاری آسوشیئدپرس در تهران انجام شد و صیاد توانست گزارش اعتراض های سال های آخر دهه ۵۰ را به سمع و نظر مردمان این سو و آن سوی مرزها برساند. این کاری دشوار بود. کارگردان این اثر مستند در روایتش از عکس های خبری محمد صیاد، به خوبی نشان داده گاهی تظاهرات کنندگان کف دست خود را در برابر عدسی دوربین او قرار می دادند تا مانع تصویربرداری اش شوند؛ زیرا نگران شناسایی چهره های معترض بودند.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت
اقتصاد ملی
و پدیده کتکر زبان بار
ناصر ذاکری
کارشناس اقتصادی
با مرور تجربه تاریخی توسعه در سده های گذشته، می توان دریافت که در مراحل ابتدایی توسعه، رونق چشمگیر در میدان تجارت موجب شده بنگاه های تولیدی بی شماری شکل گرفته و به رقابت با همدیگر بپردازند. در مراحل میانی، تعداد زیادی از این بنگاه ها قافیه را باخته و صحنه را به نفع بنگاه های جلاکتر و توانمندتر خالی کرده اند. در مراحل بعد نیز همین بنگاه های باقی مانده در قالب ادغام عمودی یا افقی در درون نام های تجاری بزرگتر جای گرفته اند. به این ترتیب، کسب و کارهای بزرگ در قامت امپراتوری های اقتصادی جهانی متولد شده اند. اما اقتصاد ما در این میدان نیز مثل بسیاری از عرصه های دیگر، مسیر متفاوتی را برای حرکت خود برگزیده است. از یک سو نام های تجاری که با گذشت زمان و در دوره طولانی شکل گرفته و مطرح شده اند، به آسانی حذف شده و از میدان خارج می شوند و از سوی دیگر بنگاه های پرتعدادی وارد میدان فعالیت می شوند. بالین حال، در نگاهی عمیق تر معلوم می شود که رقابتی سازنده در این میدان وجود ندارد و عاملی که موجب گسترش نام ها و افزایش تعداد واحدهای فعال می شود، چیز دیگری است.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت
فلفل دلمه
هم تأیید صلاحیت نشد!
سیدجمال هادیان طباطبائی زواره
خبر کوتاه بود و جانکاه؛ محموله فلفل دلمه از روسیه برگشت خورد! محموله های کبوی هم از ایوطلبی، قطر و هند! محموله پسته از اروپا! محموله های دیگر از کشورهای آسیای میانه، کشورهای حاشیه خلیج فارس، عراق و افغانستان برگشت خوردند. کشاورزان، تولیدکنندگان و صادرکنندگان این محصولات هم بیچاره شدند. ما را چه می شود آیا؟ تولیدات کشاورزی و مواد غذایی، منسوجات و فرآورده های صنعتی ما چه عیب و ایرادی دارد که حتی کشورهای همسایه که همیشه مشتری پروپاقرص آنها بودند، از پذیرش آن امتناع می کنند؟ ساده پنداری است اگر این چالش را فقط به تحریم های بین المللی یا عضو نشدن در پیمان FATF نسبت دهیم که البته اینها هم بی تاثیر نیستند، اما عوامل مهم تری وجود دارد که به ضعف های فرهنگی- اجتماعی ایرانیان برمی گردد. در زنجیره صدور و ورود خدمات و کالاها در میان کشورها دو مقوله استاندارد و کیفیت حاکم است. استاندارد یعنی کالا یا خدمات از حداقل ویژگی های مطلوب برای استفاده برخوردار باشد؛ به عبارتی استاندارد یعنی کف کیفیت و کیفیت یعنی کالا یا خدمات از حداکثر ویژگی های مطلوب برای استفاده برخوردار باشد. هر کشوری علاوه بر استانداردهای ملی متناسب با اقلیم و فرهنگش،

ادامه در صفحه ۵

یادداشت
اولین کرسی یونسکو
در علوم زمین
حمید نظری*
سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) یک آژانس تخصصی از مجموعه دستگاه های وابسته به سازمان ملل است که ۷۶ سال پیش در ۱۶ نوامبر ۱۹۴۵ در نتیجه خنسارات و قتل عام های شوم جنگ جهانی دوم با هدف کمک به حفظ صلح و امنیت جهانی از راه توسعه آموزش و نهادینه سازی نهادهای وابسته، علم و فرهنگ، همکاری علمی و فرهنگی میان ملت ها، به منظور اطمینان از احترام جهانی به عدالت، قانون، حقوق بشر و آزادی های اساسی برای همه، بدون در نظر گرفتن نژاد، جنس، زبان یا مذهب برابر آنچه منشور سازمان ملل متحد برای همه مردم به رسمیت می شناسد، تأسیس شد. تصویب نهایی نخستین کرسی جهانی یونسکو در حوزه علوم زمین کشور با نام مخاطرات زمین شناسختی ساحلی Coastal Geo-Hazard Analysis در تاریخ سوم دسامبر ۲۰۲۱ با شماره ED/FL/21/160 سوم دسامبر ۲۰۲۱ از سوی بخش آموزش یونسکو به طور رسمی به پژوهشکده علوم زمین سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور برای یک دوره چهارساله (قابل تمدید) و اعلام و ابلاغ رسمی شد.

ادامه در صفحه ۴

«شرق» برای سال ۱۴۰۱ منتشر می کند
سر رسید «عصر حرکت»
برای سال ۱۴۰۱ «شرق» این بار با سر رسید «عصر حرکت» میزبان مخاطبان خود خواهد بود تا بر حسب یک سنت چندساله با دقایق یک روز شمار مداوم حضور در کنار مخاطبانش را تجربه کند. این بار اما سر رسید «عصر حرکت» با زبان گویایی زندگی ۵۲ نفر از شهروندان ایرانی را بازگو می کند که در سده گذشته هر کدام مبنایی برای یک اتفاق و آغازی برای یک دگرگونی بوده اند. «شرق» در روز شمار خود برای ۱۴۰۱ سرنوشت آدم هایی را بازخوانی می کند که مدرن شدن ایران در حوزه های مختلف ناشی از تلاش آنان برای «زندگی دیگر» بوده است. عصر حرکت را بخوانید؛ تصویری از تلاش آدم هایی است که در ساخت تاریخ معاصر این سرزمین نقش ایفا کرده اند.
برای سفارش سر رسید «شرق» با شماره های زیر تماس بگیرید.
واتس اپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳ - ۰۳۵۴۸۰۳۵۴۸ - ۰۲۱

خورشید
همیشه از شرق طلوع می کند
شبکه شرق، باشما
sharghonline.com | @sharghDaily
@sharghDaily1

ادامه در صفحه ۲